การวิเคราะห์ส่วนประกอบของรูปคำในจารึกพะเยา[1]

Analysis of Word Components in Phayao Inscription

ธัช มั่นต่อการ[2]

Tach Montokarn[3]

(Received: June 4,2018; Revised: June 30, 2018; Accepted: July 20, 2018)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิเคราะห์ส่วนประกอบของรูปคำในจารึกพะเยาซึ่งส่วนประกอบของรูปคำในจารึกพะเยามีความแตกต่างจากรูปคำในปัจจุบันมากพอสมควร การศึกษาวิเคราะห์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดประเด็นการศึกษาไว้ 3 ประเด็น คือ รูปคำที่มีส่วนประกอบ 1 ส่วน รูปคำที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน และรูปคำที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน ผลการศึกษาพบว่า รูปคำที่มีส่วนประกอบ 1 พบ 19 รูป แบ่งเป็น รูปพยัญชนะ 7 รูป รูปสระ 2 รูป และรูปตัวเลข 10 รูป รูปคำที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน พบ 202 รูป แบ่งเป็นรูปพยัญชนะ + รูปวรรณยุกต์ จำนวน 25 รูป รูปพยัญชนะ + รูปสระ จำนวน 140 รูป รูปพยัญชนะ + รูปนิคหิต จำนวน 22 รูป และรูปพยัญชนะ + รูปพยัญชนะ จำนวน 15 รูป รูปคำที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน พบ 237 รูป แบ่งเป็นรูปพยัญชนะ + รูปสระ + รูปพยัญชนะตัวสะกด จำนวน 220 รูป รูปพยัญชนะ + รูปสระ + รูปสระ จำนวน 15 รูป รูปพยัญชนะ + รูปสระ + รูปวรรณยุกต์ จำนวน 2 รูป

คำสำคัญ : ส่วนประกอบ รูปคำ จารึกพะเยา

Abstract

This article aimed to analyze the word components in Phayao inscription which is different from nowadays. In this article, the three main issues were studied; word with one component, word with two components and word with three components. The result showed that in the word with one component, 19 words were found which could be classified into 7 consonants, 2 vowels and 10 figures; in the word with two components, 202 words were discovered which could be divided into 25 consonants plus tones, 140 consonants plus vowels, 22 consonants plus nikhhit and 15 consonants plus consonants; and in the word with three components, 237 words were 220 words with consonants plus vowels plus spelling consonants, 15 words with consonants plus vowels plus vowels plus vowels, and 2 words with consonants plus vowels plus tones.

Keywords: Component, Word form, Phayao Inscription

---

[1] บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์ส่วนประกอบของรูปคำในจารึกพะเยา” หลักสูตร ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ อัญชลีนุกูล เป็นประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุวรรณ เบญจาทิกุล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรธน์ ศรียาภัย เป็นกรรมการที่ปรึกษา

[2] นิสิตหลักสูตร ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

[3] Ph.D. student in Thai Language, Faculty of Liberal Arts, University of Phayao.

บทนำ

รูปคำ (Word form) หรือ รูปแบบของคำนั้น เป็นการประกอบขึ้นจากส่วนประกอบต่าง ๆ ได้แก่ รูปอักษรพยัญชนะ รูปอักษรสระ และรูปอักษรวรรณยุกต์ เป็นต้น สร้างขึ้นเป็นหน่วยทางภาษา เพื่อสื่อความหมาย ผลสำเร็จจากการประกอบสร้างดังกล่าว ผู้วิจัยเรียกว่า รูปคำ ซึ่งปรากฏรูปเป็น รูปคำนาม (Noun forms) รูปคำกริยา (Verb forms) รูปคำคุณศัพท์ (Adjective forms) รูปคำกริยาวิเศษณ์ (Adverb forms) เป็นต้น

รูปคำที่ปรากฏมีส่วนประกอบต่าง ๆ พิเศษกว่ารูปคำ หรือ คำ ทั่ว ๆ ไป เพราะรูปคำในจารึกพะเยา ประกอบขึ้นจากส่วนของอักษรอันได้แก่ รูปพยัญชนะ รูปสระ รูปวรรณยุกต์ และรูปสัญลักษณ์อื่น ๆ ทางภาษา ประกอบขึ้นจากส่วนเดียวบ้าง สองส่วนบ้าง สามส่วนบ้าง จนสำเร็จเป็นรูปคำที่มีความหมาย ซึ่งสุนันท์ อัญชลีนุกูล (2546, หน้า 7-10) อธิบายโครงสร้างคำตามแนวหลักภาษาไทยว่า คำนั้น มีโครงสร้างคำ 3 ส่วนบ้าง 4 ส่วนบ้าง 5 ส่วนบ้าง

รูปคำที่ปรากฏในจารึกพะเยามี 2 ประการ คือ 1) รูปคำภาษาไทยเขียนด้วยอักษรฝักขาม และ 2) รูปคำยืมภาษาต่างประเทศเขียนด้วยอักษรฝักขามเหมือนกัน ทั้งสองประการนี้มีข้อแตกต่าง คือ รูปคำในภาษาไทยไม่มีการแจกรูปด้วยวิภัติปัจจัยเหมือนรูปคำในภาษาต่างประเทศ สำหรับภาษาไทยนั้น การใช้รูปคำ ในหน้าที่ใด รูปคำนั้น ก็จะปรากฏรูปซ้ำเดิมอยู่อย่างนั้น ไม่มีการปรับเปลี่ยนรูปแต่อย่างใด การจะรู้หน้าที่และความหมายของรูปคำ ต้องสังเกตบริบทที่เกี่ยวข้อง เช่น ในภาษาไทย รูปคำว่า แดง ทำหน้าที่เป็นประธานในประโยคว่า แดงกินข้าว หรือทำหน้าที่กรรมในประโยคว่า พ่อตีแดง รูปคำว่า แดง ยังปรากฏในทั้งสองประโยคเหมือนเดิมทุกประการ ส่วนรูปคำยืมภาษาต่างประเทศจะมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการใช้และรูปคำจะเปลี่ยนแปลงไปตามหน้าที่ ตัวอย่างรูปคำว่า สุข เมื่อนำมาใช้ต้องแจกรูปคำด้วยวิภัติปัจจัยเพื่อให้ใช้รูปคำได้ตามประสงค์ คำว่า สุข เป็นรูปคำยืมมาจากรากศัพท์เดิม (root) ยังไม่ผ่านกระบวนการแจกรูปคำเมื่อจะใช้ในวลีหรือประโยคต้องปรุงศัพท์ก่อน เช่น สุขเปลี่ยนเป็น ความสุข, สุขา,หรือเพิ่มคำอื่นเข้ามาร่วมใช้ เช่น สาธารณสุข (เพิ่มข้างหน้า) สุขอนามัย, สุขาภิบาล (เพิ่มด้านหลัง) เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาส่วนประกอบรูปคำในจารึกพะเยาและในการศึกษาครั้งนี้จะทำให้เกิดข้อค้นพบใหม่ในการประกอบสร้างรูปคำในอดีตผ่านมาถึงยุคปัจจุบันข้อมูลเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และบางรูปคำก็สูญหายไปแล้ว

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

ศึกษาวิเคราะห์ส่วนประกอบของรูปคำในจารึกพะเยา

แนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์

กรอบแนวคิดที่ใช้วิเคราะห์ส่วนประกอบของรูปคำ ผู้วิจัยแบ่งส่วนประกอบของรูปคำออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) ส่วนประกอบที่เป็นรูปพยัญชนะ 2) ส่วนประกอบที่เป็นรูปสระ และ 3) ส่วนประกอบที่เป็นรูปวรรณยุกต์ โดยประยุกต์แนวคิดส่วนประกอบของรูปคำ ดังนี้

1. ส่วนประกอบที่เป็นรูปพยัญชนะ ผู้วิจัยประยุกต์ตามแนวคิดของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส (2507, หน้า 16-17) ที่แสดงแนวคิดไว้ว่า รูปพยัญชนะมีรูป /ก/ เป็นต้น กระทั่งรูป

/◌ั/ (นิคหิต) จัดว่าเป็นรูปพยัญชนะด้วยเมื่อจะออกเสียงต้องอาศัยสระออกเสียง และประยุกต์ตามแนวคิดของจำลอง สารพัดนึก (2544, หน้า 2) ที่อธิบายไว้ว่า รูปพยัญชนะ แปลว่า ทำเนื้อความให้ปรากฏ และจะออกเสียงได้ชัดเจนก็ต้องอาศัยรูปสระที่ปรากฏร่วมกัน รูปพยัญชนะเองไม่มีเสียง และเรียกว่า มูคะ (ใบ้) รูปพยัญชนะเมื่อประสมกับสระใดก็ออกเสียงตามสระนั้นเหมือนการออกเสียงแม่ ก กา ของไทย

2. แนวคิดส่วนประกอบที่เป็นรูปสระ ผู้วิจัยประยุกต์ตามกรอบแนวคิดของวรวรรธน์ ศรียาภัย (2556, หน้า 91) ที่อธิบายไว้ว่า ในภาษาไทย 1 รูปสระสามารถปรากฏแทนหน่วยเสียงได้ 1 หน่วยเสียง รูปสระในภาษาไทยนั้น มีจำนวน 21 หน่วยเสียง แบ่งเป็น สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระผสม 3 หน่วยเสียง ส่วนกรรณิการ์ วิมลเกษม (2524, หน้า 35) อธิบายว่า เครื่องหมายที่ใช้แทนรูปสระปรากฏในอักษรฝักขาม มี 3 ประเภท คือ 1) เครื่องหมายแทนรูปสระ /อะ/ 3 แบบ เครื่องหมายแทนรูปสระ /โอะ/ 5 แบบ เครื่องหมายแทนรูปสระ /ออ/ 3 แบบ และสระแต่ละรูปสามารถแทนได้ 1 เสียง

3. แนวคิดส่วนประกอบที่เป็นรูปวรรณยุกต์ ประยุกต์ตามแนวคิดของพระยาศรีสุนทรโวหาร (2449, หน้า 5-7) ซึ่งแบ่งรูปวรรณยุกต์ไว้ในหนังสือมูลบทบรรพกิจ 13 รูป ได้แก่ รูปวรรณยุกต์ ◌่ รูปวรรณยุกต์ ◌้ รูปวรรณยุกต์ ◌๊ รูปวรรณยุกต์ ◌๋ รูปวรรณยุกต์ –“ (ฝนทอง) รูปวรรณยุกต์ _◌ (ฟองมัณฑ์) รูปวรรณยุกต์ –ะ (วิสรรชะนีย์) รูปวรรณยุกต์ ◌์ รูปวรรณยุกต์ ◌ำ รูปวรรณยุกต์ ◌็ รูปวรรณยุกต์โคมูต _c◌ รูปวรรณยุกต์ ◌ั และรูปวรรณยุกต์ -’ หรือ รูปวรรณยุกต์ -” (เพื่อเติมหลังรูปสระ ◌ิ ให้เปลี่ยนเป็นรูปสระ ◌ี หรือรูปสระ ◌ึ)

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยสำคัญในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล เกณฑ์การคัดเลือกข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล วิธีวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจะอธิบายโดยสังเขปดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ประการ คือ 1) แหล่งที่มาของข้อมูล และ 2) จำนวนข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์

1.1 แหล่งที่มาของข้อมูลประกอบด้วย

1.1.1 หอวัฒนธรรมนิทัศน์วัดศรีโคมคำ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

หอวัฒนธรรมนิทัศน์วัดศรีโคมคำ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา เป็นสถานที่จัดแสดงวัตถุโบราณ รวมถึงเอกสารข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์ ทั้งด้านวรรณกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี และวิถีความเป็นอยู่ของชาวบ้านในจังหวัดพะเยาพบเอกสารสำคัญได้แก่จารึกพะเยาที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 22 หลัก

1.1.2 พิพิธภัณฑ์เวียงพยาว (วัดลี)

พิพิธภัณฑ์เวียงพยาว (วัดลี) เป็นสถานที่ค้นคว้าและเก็บข้อมูลจารึกพะเยา ภายในพิพิธภัณฑ์ มีโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุต่าง ๆ มากมาย ส่วนใหญ่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี วิถีชีวิตและภูมิปัญญา เช่น เครื่องปั้นดินเผาจากแหล่งเตาภาคเหนือ เครื่องถ้วยจีน พระพุทธรูปหินทราย และประติมากรรมหินทรายต่าง ๆ โดยเฉพาะพระพุทธรูปหินทรายซึ่งค้นพบที่วัดติโลกอาราม กลางกว๊านพะเยา และจำนวนจารึกพะเยาที่นำมาวิเคราะห์มีจำนวน 8 หลัก

1.1.3 หนังสือตีพิมพ์เผยแพร่เรื่องที่เกี่ยวกับจารึกพะเยา

หนังสือตีพิมพ์เผยแพร่เรื่องที่เกี่ยวกับจารึกพะเยาซึ่งตีพิมพ์เผยแพร่ข้อความแบบปริวรรตถ่ายถอดจากในจารึกแบบตัวอักษรต่อตัวอักษร ผู้วิจัยรวบรวมเอกสารดังกล่าวจำนวน 4 รายการ คือ

1) ประชุมจารึกเมืองพะเยา ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2538

2) หนังสือจารึกที่ค้นพบใหม่ในเมืองพะเยาหลังปี พ.ศ. 2537 ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2552

3) หนังสือจารึกล้านนาภาคที่ 1-2 ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2557

4) หนังสือประชุมจารึกล้านนา ภาคที่ 3-6 ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2552

1.2 จำนวนข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจารึกพะเยาจำนวน 58 หลัก จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ตามช่วงระยะเวลาที่จารจารึกไว้ คือ กลุ่มจารึกในพุทธศตวรรษที่ 20 จำนวน 5 หลัก กลุ่มจารึกในพุทธศตวรรษที่ 21 จำนวน 51 หลัก และกลุ่มจารึกในพุทธศตวรรษที่ 22 จำนวน 2 หลักโดยนำมาจากแหล่งข้อมูลทั้ง 3 ดังกล่าว

2. เกณฑ์การคัดเลือกข้อมูล

สำหรับเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยผู้วิจัยจึงกำหนดไว้ 5 ข้อ คือ 1) จารึกพะเยาหลักที่คัดเลือกต้องมีจำนวนบรรทัดไม่ต่ำกว่า 7 บรรทัดขึ้นไป 2) จารึกหลักที่นำมาศึกษาต้องปรากฏปี พ.ศ. ที่สร้างอย่างชัดเจน 3) ต้องเป็นจารึกพะเยาที่สามารถระบุทะเบียนจารึกได้อย่างถูกต้อง 4) จารึกพะเยาแม้จะมีทะเบียนจารึกเป็นจังหวัดอื่น เช่น ลพ.ลป.กท.ชร. (ลำพูน, ลำปาง, กรุงเทพ ฯ, เชียงราย) ก็จะนับเป็นจารึกพะเยาที่สามารถนำมาศึกษาวิจัยได้ 5) ในงานวิจัยนี้ จะนำรูปตัวอักษรบางตัวหรือรูปคำบางรูปมาแสดงให้เห็นพัฒนาการการเปลี่ยนแปลง (รูปตัวอักษร ได้แก่ รูปพยัญชนะ, รูปสระ, และรูปวรรณยุกต์)

ข้อมูลและเกณฑ์ในการคัดเลือกที่ผู้ศึกษาวิจัยได้รวบรวมและกำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ จารึกพะเยาที่มีจำนวนบรรทัด 1-10 บรรทัด มีจำนวนทั้งสิ้น 8 หลัก จารึกพะเยาที่มีจำนวนบรรทัด 11-20 บรรทัด มีจำนวนทั้งสิ้น 15 หลัก จารึกพะเยาที่มีจำนวนบรรทัด 21-30 บรรทัดมีจำนวนทั้งสิ้น 16 หลัก จารึกพะเยาที่มีจำนวนบรรทัด 31-40 บรรทัดมีจำนวนทั้งสิ้น 6 หลัก และจารึกพะเยาที่มีจำนวนบรรทัดมากกว่า 41 บรรทัดขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น 8 หลัก หลังจากศึกษาข้อมูลจารึกพะเยา จำนวน 58 หลัก ตามขอบเขตของการศึกษา ผู้ศึกษาวิจัยคัดตัวอย่างคำทั้งหมดลงในแบบบันทึก นำตัวอย่างในแบบบันทึกแต่ละคำมาบันทึกข้อมูลในเครื่องมือเก็บข้อมูลได้แก่เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมไมโครซอฟต์ เวิร์ด 2010 (Microsoft word 2010)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ 2 อย่าง คือ 1) เครื่องมือเก็บข้อมูล 2) เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับเครื่องมือเก็บข้อมูล ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 20 ชุด โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ จำนวน 5 คน ตรวจสอบและให้คำแนะนำจากนั้นผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือดังกล่าวและประเมินเครื่องมือ สำหรับเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้แนวคิดของธวัช ปุณโณกทก (2553, หน้า 30-35) และวิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2526, หน้า 14-19) เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล ต่อไปนี้ เป็นตัวอย่างเครื่องมือเก็บข้อมูล

ตาราง 1 แสดงวิธีการเก็บรูปคำในจารึกพะเยา

ที่	รูปคำในจารึก	รูปคำปัจจุบัน	บริบทข้อความ	ทะเบียนจารึก

ตารางข้างต้น แสดงวิธีการเก็บข้อมูล หัวข้อที่ 1 คำว่า ที่ หมายถึงลำดับที่ของข้อมูลในตารางนี้ คำว่า รูปคำในจารึก หมายถึง หน่วยคำ หรือ คำ ที่ปรากฏในจารึกพะเยา คำว่า รูปคำปัจจุบัน หมายถึง คำที่ใช้ในปัจจุบัน คำว่า บริบทข้อความ หมายถึง ประโยคหรือวลีที่มีคำอื่น ๆ รวมอยู่ในคำที่ยกเป็นอุทาหรณ์ คำว่า ทะเบียนจารึก หมายถึง ตัวหนังสือและตัวเลขที่ระบุจังหวัดและลำดับที่ค้นพบของจารึกพะเยา เช่น พย.7 หมายถึง จารึกจังหวัดพะเยา ลำดับที่ 7

4. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนเป็นลำดับ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงอักขรวิทยา (paleography) ตามแนวคิดของ กรรณิการ์ วิมลเกษม (2524, หน้า 15-19)

4.1.1 แสดงตารางข้อมูลเปรียบเทียบ

4.1.2 สรุปตารางและแสดงแนวคิดข้อค้นพบใหม่

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลในด้านการเปลี่ยนแปลง 2 ประการ คือ การเปลี่ยนแปลงแบบมีเงื่อนไข (Conditioned Change) และการเปลี่ยนแปลงแบบไม่มีเงื่อนไข (Unconditioned Change) ตามแนวคิดของ ธวัช ปุณโณทก (2549) และวิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2526)

4.2.1 แสดงตารางข้อมูลการบันทึกรูปคำในแต่ละพุทธศตวรรษ

4.2.2 วิเคราะห์ลักษณะการเปลี่ยนแปลงด้านส่วนประกอบ 3 ส่วน

4.2.3 สรุปและแสดงแนวคิดเพิ่มเติม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยนี้ผู้วิจัยจะแสดงใน 3 หัวข้อ ได้แก่ 1) รูปคำที่มีส่วนประกอบ 1 ส่วน 2) รูปคำที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน 3) รูปคำที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน

1. รูปคำที่มีส่วนประกอบ 1 ส่วน

รูปคำที่มีส่วนประกอบ 1 ส่วน หมายถึง ส่วนประกอบเพียงส่วนเดียว คือ รูปพยัญชนะ หรือรูปสระ รูปวรรณยุกต์ หรือรูปสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นต้น ประกอบสร้างเป็นรูปคำที่มีความหมาย เช่น ส่วนประกอบที่เป็นรูปพยัญชนะอักษรเดียว ดังนี้

1.1 ส่วนประกอบที่เป็นพยัญชนะ 1 ส่วน

1.1 ส่วนประกอบที่เป็นพยัญชนะ 1 ส่วน

ที่	รูปคำในจารึก	รูปคำปัจจุบัน	บริบทข้อความ	ทะเบียนจารึก
1		พอ	ใสใหพในปี	ลพ. 9/3/16
2		พ่อ	พหญวั	พย. 45/1/20
3		บ่	บฟงั,บอยาก	พย. 29/2/11-13
4		อ้าย	ย แดง	พย. 5/2/1

1.2 ส่วนประกอบที่เป็นสระ 1 ส่วน

ที่	รูปคำในจารึก	รูปคำปัจจุบัน	บริบทข้อความ	ทะเบียนจารึก
1		ไอ้	ไ-พรอย	พย. 5/2/2
2		เจ้า	เ-าหมินลยง	พย. 52/1/1

1.3 ส่วนประกอบที่เป็นตัวเลข

ที่	รูปคำในจารึก	รูปคำปัจจุบัน	บริบทข้อความ	ทะเบียนจารึก
1		๑	เปนสงฆขาพระ 1	ลพ. 9/1/15
2		๒	แมลูกทงั 2	ลพ. 9/3/16
6		๓	หรคุณได 3	พย. 29/2/11-13
4		๔	เดิน 4	พย. 5/2/1
7		๕	เดิน 5	พย. 13/1/42
9		๖	ออก 6 คำ	พย. 52/1/8
10		๗	เดิน 7	พย. 57/1/6
11		๘	แรม 8 คำ	พย. 51/1/3
12		๙	9 ตวั	พย. 13/1/7

2. รูปคำที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน

รูปคำที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน หมายถึง รูปคำที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วน อาจเป็นรูปพยัญชนะ รูปสระ รูปวรรณยุกต์ และรูปนิคหิต ประกอบกันเป็นรูปคำ 2 ส่วน มีความหมายชัดเจน

2.1 รูปพยัญชนะ + รูปวรรณยุกต์

2.1.1 รูปพยัญชนะ + รูปวรรณยุกต์ - (เอก)

ที่	รูปคำในจารึก	รูปคำปัจจุบัน	บริบทข้อความ	ทะเบียนจารึก
1		พ่อ	พ่นย	พย. 28/2/12
2		ก็	ก่ดี	พย. 7/2/5

2.1.2 รูปพยัญชนะ + รูปวรรณยุกต์ -

ที่	รูปคำในจารึก	รูปคำปัจจุบัน	บริบทข้อความ	ทะเบียนจารึก
1		บ่	ผูไดบ่ซอย	ลพ. 27/2/1
2		พ่อ	พ่ยารวงรู	พย. 10/2/5
3		หอ	ห่พพิะดก	พย. 10/2/8
4		หม้อ	ห่มเพจี	พย. 59/4/10

2.2 รูปพยัญชนะ + รูปสระ

2.2.1 รูปพยัญชนะต้นเดี่ยว + รูปสระเดี่ยว

ที่	รูปคำในจารึก	รูปคำปัจจุบัน	บริบทข้อความ	ทะเบียนจารึก
1		ผิ,ผิวะ,ผิว่า	ผิจเขาเปน	ลพ. 9/2/23
2		ปี	ในปี	พย. 44/1/9
3		ผู้	ผูเถา	ลพ. 27/2/10
4		กู	เม้กู	พย. 57/2/11
5		แก่	กลาวแก	ลพ. 27/2/8
6		หื้อ	หึกลาวแก	ลพ. 27/2/8
7		คือ	คีวยง	ลพ. 27/1/11
8		ไม้	รางใม	ลพ. 27/1/15
9		ใต้	พายใต	ลพ. 27/1/13
10		ใช้	ไชออก	พย. 5/1/8
11		ใน	งานไนเมิง	พย. 5/1/9
12		ไทย	เจาไท	พย. 5/1/9
13		ไว้	ลำพางไว้ธาตุ	พย. 21/1/3

2.2.2 รูปพยัญชนะต้นเดี่ยว + รูปสระประสม

ที่	รูปคำในจารึก	รูปคำปัจจุบัน	บริบทข้อความ	ทะเบียนจารึก
1		เถาะ	ในปีโถะ	พย. 27/1/1
2		เมื่อ	เมิอไปกบัขา	พย. 6/1/11
3		เมือง	เมิงนี	ลพ. 9/2/15
4		เฒ่า	เถาเมิงพิง	ลพ. 27/4/15

2.2.3 รูปพยัญชนะควบกล้ำ + รูปสระเดี่ยว

ที่	รูปคำในจารึก	รูปคำปัจจุบัน	บริบทข้อความ	ทะเบียนจารึก
1		หมู่	คนหมูนี	พย. 4/2/7
2		พระ	พระคำต่เทาสิน	ลพ. 10/3/12

2.2.4 รูปพยัญชนะควบกล้ำ + รูปสระประสม

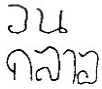
ที่	รูปคำในจารึก	รูปคำปัจจุบัน	บริบทข้อความ	ทะเบียนจารึก
1		เหนือ	เรินดานเหนือ	ลพ. 27/2/12
2		เกลือ	อยูสงเกลือ	พย. 27/4/16

2.3 รูปพยัญชนะ + รูปนิคหิต

ที่	รูปคำในจารึก	รูปคำปัจจุบัน	บริบทข้อความ	ทะเบียนจารึก
1.		สมบัติ	เสวยสำบดั	ลพ. 9/1/22
2.		หล่อ	ชวยหลำแลว	พย. 13/3/7
3.		ต่อ	ไวตำ	พย. 52/1/3
4.		ก็	คำรู	พย. 5/2/6
5.		หมอ	หมำขวนั	พย. 6/1/11
6		พ่อ	เปนพญาแทนพ่อ	ลพ. 9/1/16
7		บ่	บำหืเปนคุน	ลพ. 9/2/6

3.3 รูปพยัญชนะ + รูปสระ + และรูปพยัญชนะตัวสะกด

ที่	รูปคำในจารึก	รูปคำปัจจุบัน	บริบทข้อความ	ทะเบียนจารึก
1.		ลูก	แมลูกจไคร	ลพ. 9/1/23
2.		แทน	แทนคุน	ลพ. 9/2/1
3.		หน้า	จหวายหนา	ลพ. 9/2/9
4.		หนึ่ง	รอยนิงเปนคา	ลพ. 9/2/16
5.		หมื่น	เจาสิหมิน	ลพ. 9/2/18
6		เหนือ	สูเหนิอทก	ลพ. 9/2/19
7		นับ	จนบั	ลพ. 9/3/2
8		บ้าน	จนบับาน	ลพ. 9/3/3
9		สร้าง	สางไวกบั	ลพ. 9/3/7
10		กับ	สางไวกบั	ลพ. 9/3/7

ที่	รูปคำในจารึก	รูปคำปัจจุบัน	บริบทข้อความ	ทะเบียนจารึก
11		ฝูง	บานนีฝูงนี	ลพ. 9/3/8
12		เดือน	เดินใด	ลพ. 9/3/12
13		วัน	วนัใด	ลพ. 9/3/14
14		กล่าว	จกลาว	ลพ. 9/3/22

อภิปรายผลและบทสรุป

การศึกษาส่วนประกอบของรูปคำในจารึกพะเยาสรุปได้ว่า รูปคำที่มีส่วนประกอบส่วนเดียว ส่วนที่เป็นรูปพยัญชนะพบ 7 รูป ส่วนที่เป็นรูปสระพบ 2 รูป ไม่พบรูปคำที่ปรากฏเป็นวรรณยุกต์ส่วนเดียว และส่วนที่เป็นตัวเลขพบ 10 รูป รูปคำส่วนเดียวที่พบในจารึกพะเยานี้แตกต่างจากรูปคำในปัจจุบันเพราะเพียงรูปพยัญชนะหรือรูปสระส่วนเดียว ก็สามารถสื่อความหมายได้ ทั้งนี้การจะทราบความหมายต้องสังเกตจากบริบท เช่น รูปพยัญชนะ /พ/ อาจจะหมายถึง /พ่อ/ หรือ /พอ/ ก็ได้

รูปคำที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน พบส่วนที่เป็นรูปพยัญชนะ+รูปวรรณยุกต์ จำนวน 25 รูป รูปพยัญชนะ +รูปสระจำนวน 140 รูป รูปพยัญชนะ+รูปนิคหิต จำนวน 22 รูป รูปพยัญชนะ+ รูปพยัญชนะ จำนวน 15 รูป รูปคำที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน ในจารึกพะเยานี้ พบว่าที่ยังใช้ตั้งแต่เขียนตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 20-ปัจจุบันมี 1 รูป ได้แก่ รูปคำว่า บ่ ซึ่งยังมีการเขียนในลักษณะเดิม ส่วนรูป คำว่า ก่ หรือ ค่ หรือ รูปคำว่า กำ หรือ คำ ในสมัยปัจจุบันเปลี่ยนแปลงรูปเขียนเป็น ก็

รูปคำที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน พบส่วนประกอบที่เป็นรูปพยัญชนะ+รูปสระ + รูปพยัญชนะตัวสะกด จำนวน 220 รูป ส่วนประกอบที่มีรูปพยัญชนะ+รูปสระ+รูปสระ จำนวน 15 รูป ส่วนประกอบที่มี รูปพยัญชนะ +รูปสระ+รูปวรรณยุกต์ จำนวน 2 รูป รูปคำที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วนในจารึกนี้ ที่แตกต่างจากปัจจุบันก็คือ บางรูปก็ใส่ สระ-อะ (อะ) เพื่อกำหนดเสียงของพยางค์ที่ใส่ให้สั้นลงเพื่อสะดวกแก่การออกเสียง เช่น คำฟูเติม สระ –ะ (อะ) เป็น คำฟูะ (ลพ.9/1/22) เป็นต้น

ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้ศึกษาวิจัยอภิปรายผลการวิจัยที่สอดคล้องกับข้อค้นพบใหม่ คือพบประเด็นการศึกษาส่วนประกอบของรูปคำในจารึกพะเยา เกิดจากการประกอบสร้างของส่วนต่าง ๆ ได้แก่ รูปพยัญชนะ รูปสระ และรูปอักษรวรรณยุกต์ประกอบกัน ข้อค้นพบใหม่ในจารึกพะเยาก็คือ รูปคำบางรูปมีแค่ส่วนประกอบเพียงอย่างเดียวก็สามารถเป็นรูปคำที่มีความหมายได้ เช่น คำว่า “พ” (พ่อ/พอ) ปรากฏรูปแค่เพียงรูปอักษรพยัญชนะ /พ/ เพียงอย่างเดียวแต่สามารถแสดงความหมายว่าหมายถึงพ่อหรือพอ (ดูบริบทคำ) ได้ ข้อนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ วิมลเกษม (2524) ที่แสดงรูปอักษรฝักขามไว้ในผังและตารางการศึกษาอักษรฝักขามที่พบในศิลาจารึกภาคเหนือ

ส่วนการใช้คำภาษามอญ เช่น คำว่า เย้ เม้ เบ้ รูปคำที่ปรากฏ วรรณยุกต์ -ั จะปรากฏร่วมกับ สระ เ-(เอ) ข้อมูลเหล่านี้ส่วนมากมักเกิดขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 20 พอล่วงศตวรรษที่ 21-22 ก็ปรับเปลี่ยนการออกเสียงและกำหนดรูปการเขียนใหม่ เป็น เย้ เม้ หรือ เบ้

ส่วนในสมัยปัจจุบัน รูปคำ ดังกล่าวไม่มีปรากฏใช้และนับว่าเป็นคำสูญไปทั้งนี้ถ้าจะกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลง 3 รูปคำดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงสูญบางส่วนเพราะในปัจจุบันยังปรากฏรูปคำที่สันนิษฐานว่ามาจาก 3 รูปคำนี้ ได้แก่ ยะ (ภาษาถิ่นเหนือ) เมีย (ภาษาไทยปัจจุบัน) เบี้ย (ภาษาไทยปัจจุบัน)

บรรณานุกรม

กรรณิการ์ วิมลเกษม. (2524). ***อักษรฝักขามที่พบในศิลาจารึกภาคเหนือ***. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจารึกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จำลอง สารพัดนึก. (2544). ***บาลีไวยากรณ์เบื้องต้น***.กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชญานุตม์ จินดารักษ์. (2546). ***การเชื่อมโยงความในจารึกล้านนา***. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจารึกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธวัช ปุณโณทก. (2549). ***อักษรไทยโบราณลายสือไทย และวิวัฒนาการอักษรของชนชาติไทย***. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2553). ***วิวัฒนาการภาษาไทยและอักษรไทย***.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นววรรณ พุนธุเมธา. (2554). ***ไวยากรณ์ไทย***.กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). ***พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน***. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

_____. (2546). ***พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546***. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

วรวรรธน์ ศรียาภัย. (2556). ***ภาษาศาสตร์ภาษาไทย***. นนทบุรี: สัมปชัญญะ.

วชิรญาณวโรรส (สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยา). (2507). ***บาลีไวยากรณ์***. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

วิจินตน์ ภาณุพงศ์. (2544). ***ทฤษฎีไวยากรณ์***. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. (2526). ***ภาษาศาสตร์เชิงประวัติศาสตร์ : วิวัฒนาการภาษาไทย และภาษาอังกฤษ***. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศรีสุนทรโวหาร (พระยา). (2449). ***มูลบทบรรพกิจ***. พิศาลบรรณนิต์: ม.ป.ท.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2538). ***ประชุมจารึกเมืองพะเยา***. กรุงเทพฯ: มติชน.

_____. (2538). ***ประวัติศาสตร์ สังคมและทางวัฒนธรรมเมืองพะเยา***. กรุงเทพฯ: มติชน.

สุนันท์ อัญชลีนุกูล. (2546). ***ระบบคำภาษาไทย***.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.